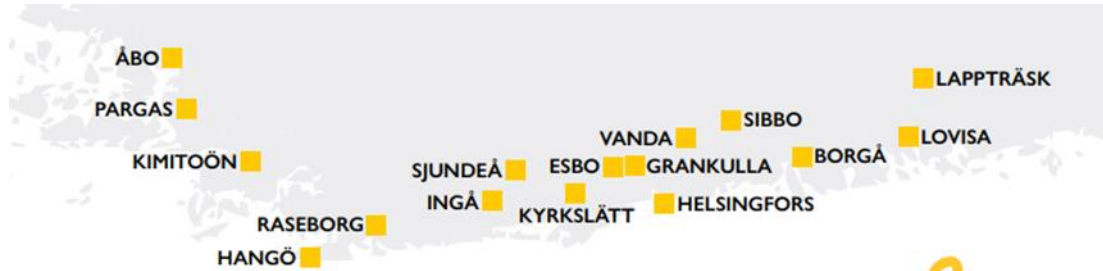


SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Verksamhetsplan 2022



Högklassig
utbildning



Livskraftig
kultur

Meningsfull
fritid



På



svenska

Styrelsen 24.11.2021

Innehåll

| | |
|--|----|
| 1. Allmänt..... | 1 |
| 1.1.Vision och mission | 1 |
| 1.2. Samhället omkring oss..... | 1 |
| 1.3.Mål för verksamheten 2022–2024..... | 2 |
| 2. Organisation | 3 |
| 2.1.Styrelse och arbetsutskott..... | 3 |
| 2.2.Personal..... | 3 |
| 2.3 Ekonomi..... | 3 |
| 2.4 Kommunikation och synlighet | 4 |
| 2.5 Samarbete och hörande | 4 |
| 3. Verksamhet riktad till utbildningssektorn | 5 |
| 3.1.Småbarnspedagogiken och projektet Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb.... | 5 |
| 3.2.Utbildningsfrågor..... | 6 |
| 3.3.Språkstärkande verksamhet..... | 7 |
| 3.3.1 Läsambassadör x 2 (De finlandssvenska läsambassadörerna) | 7 |
| 3.3.2 Skrivande skola | 8 |
| 3.3.3 Rätt bok på rätt plats | 9 |
| 3.3.4 Chattrfunktion i Ebban..... | 10 |
| 3.3.5 Övriga projekt..... | 10 |
| 3.4. Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbar | 10 |
| 4. Kulturstärkande och bildande verksamhet..... | 12 |
| 4.1 Ordkonstskolan | 12 |
| 4.1.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet | 12 |
| 4.1.2 Pedagogiskt specialmaterial och undervisningshelheter | 13 |
| 4.1.3 Nordiskt samarbete..... | 13 |
| 4.2 Kultursamarbete och -satsningar | 14 |
| 4.2.1 Nätverksträffar..... | 14 |
| 4.2.2 Grundläggande konstundervisning och kulturprojekt | 14 |
| 5. Utvärdering och mätmetoder | 15 |

1. Allmänt

Syftet med Sydkustens landskapsförbund är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena på verksamhetsområdet. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartner för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till kultur och utbildning på svenska och på en fullgod nationell nivå.

Sydkustens landskapsförbund r.f. upprätthålls av 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrkslätt, Lapträsk, Lovisa, Pargas, Raaseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo.

1.1. Vision och mission

Vision

*Högklassig utbildning. Livskraftig kultur.
Meningsfull fritid. På svenska.*

Mission

Sydkustens landskapsförbund arbetar aktivt och målmedvetet för utbildning och kultur på svenska. Som sakkunniga bevakar vi de frågor som är relevanta för den finlandssvenska befolkningen och våra medlemskommuner. Vi initierar och driver projekt som främjar våra målsättningar. Vi skapar olika nätverk och verkar därmed för samarbete över kommun- och organisationsgränser, samt för en aktiv dialog med aktörer i Norden.

1.2. Samhället omkring oss

En högklassig utbildning på svenska garanterar en fortsatt levande flerspråkighet i samhället. Framtidsforskare ser skolan och småbarnspedagogiken som avgörande faktorer för svenskans framtid i Finland. Statens utbildningspolitiska redogörelse med sikte på år 2040 lyfter upp vikten av en svenskspråkig utbildning och tar fram många olika målsättningar som styr hur utbildningen inklusive småbarnspedagogiken ska utvecklas framöver.

Bildnings- och kultursektorns roll i kommunerna förändras och får större tyngd i och med social- och hälsovårdsreformen. Samtidigt ändrar också kommunernas ekonomiska ramar. Befolkningsutvecklingen visar på en ökande åldrande befolkning och att årskullarna inom alla utbildningsstadier minskar inom olika områden. Flera reformer inom bildningsväsendet såsom utvidgad läroplikt och förlängd förskola samt den nya

lagen om småbarnspedagogik ställer nya krav på personaltillgång och -behörighet. Kulturlagen förutsätter en jämlik tillgång till kultur och konst.

Den förebyggande välfärdsservicen i kommunerna utvecklas samtidigt som kommunerna har olika möjligheter att erbjuda tjänster på olika sätt till alla invånare inom kultur och idrott. Megatrender och klimatförändringen har inverkan på hur tjänster och service erbjuds och produceras framöver liksom kommunernas storlek och befolkningsstruktur.

1.3.Mål för verksamheten 2022–2024

1. En utbildning på svenska av hög kvalitet på alla nivåer

- en ökad tillgång till behörig personal inom utbildning och småbarnspedagogik
- en ökad språkstärkande verksamhet som främjar läs- och skrivkunnighet samt multilitteracitet
- en tryggad eftermiddagsverksamhet för barn i de lägre årskurserna.

2. En levande svenskspråkig kultur i kommunerna

- ett aktivt kultursamarbete över kommungränserna i Åboland och Nyland
- ett nätverk och en diskussionsplattform för kulturansvariga inom våra medlemskommuner
- en regelbundet återkommande gemensam kultursatsning i våra medlemskommuner.

3. En utökad grundläggande konstundervisning i ordkonst i våra medlemskommuner och den största aktören inom ordkonst i Svenskfinland

- ordkonstverksamhet i alla medlemskommuner och grundläggande konstundervisning i flera kommuner
- ökad kompetens i och med utveckling av läroplanen och ordkonsten som konstform samt ökade resurser för att stärka den pedagogiska kompetensen i ordkonstmetoder
- ordkonstlärarutbildning i kontinuerligt samarbete med högskolor och forskning inom ordkonst.

4. Ett ökat samarbete för en livskraftig svenskspråkig vardag

- flera samarbetsprojekt och vi hörs i ökad grad i frågor kring utbildning och kultur
- integration på svenska beaktas i högre grad i vår verksamhet
- en ökad efterfrågan på att bli medlem i organisationen för att stärka den svensk- och tvåspråkiga verksamheten i kommunerna.

5. En målinriktad och hållbar verksamhet med en öppen och tillgänglig kommunikation externt och internt

- ökad andel av fleråriga projekt som stöder vårt arbete för utbildning och kultur av hög kvalitet på svenska
- ökad synlighet och tydligare kommunikation genom ny kommunikationsstrategi, uppdaterat visuellt utseende och ökad resurs för kommunikation
- ökad delaktighet mellan styrelse och personal i syfte att utveckla verksamheten och organisationen, aktivt förtroendemannskap, ökade möjligheter till kompetensutveckling för personal och styrelse samt en flexibel arbetsmiljö.

2. Organisation

2.1. Styrelse och arbetsutskott

Förbundsmötet väljer ordförande och styrelse som på sitt konstituerande möte utser två vice ordförande och ett arbetsutskott. Styrelsen sammanträder under året till 6–8 möten. Arbetsutskottet bereder ärenden till styrelsen och tar beslut i löpande ärenden. Därtill fungerar olika arbetsgrupper i syfte att utveckla verksamheten och öka delaktigheten i såväl beslut som verksamhet.

2.2. Personal

Personalstyrkan i verksamhetsplanen och den budget som uppgörs på basen av planen uppgår i huvudsak vid årets början till tio anställda på heltid och sju på deltid. Av dessa är nio på visstidsanställning. Av personalen är tre projektanställda stationerade i Österbotten (nationella projekt). Inom ordkonstundervisningen arbetar därtill 9–12 timanställda. Studerande med lämplig studieinriktning erbjuds praktikplats på Sydkustens kanslier såväl i Helsingfors som i Pargas. I den utsträckning som beviljade projektmedel och andra bidrag tillåter, anställer förbundet personal vid behov utöver de nuvarande anställda.

Personalens välmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen är i fokus under året. Till personalen erbjuds motions- och kultursedlar, subventionerad lunchförmån och fortbildningsmöjligheter samt arrangeras gemensamma planerings- och rekreationsdagar.

2.3 Ekonomi

Vid sidan av den basfinansiering kommunerna står för via sina medlemsavgifter är förbundet beroende av extern projektfinansiering från stat, EU och privata fonder och stiftelser. Sydkusten strävar efter att skapa finansieringsstrukturer som garanterar en kontinuitet i verksamheten. Verksamheten anpassas till den finansiering som erhålls.

2.4 Kommunikation och synlighet

Sydkustens kommunikationsstrategi utvärderas och uppdateras regelbundet. I enlighet med strategin strävar vi efter att kontinuerligt utveckla Sydkustens såväl externa som interna kommunikation. Vi ökar vår närvaro i sociala medier och förbättrar tillgängligheten i vår information. Den externa kommunikationen till medlemskommuner, samarbetspartner och finansiärer är i fokus. Informationsbrev distribueras till kommunerna, finansiärer och övriga samarbetspartner några gånger per år.

Under 2022 förnyas och moderniseras Sydkustens grafiska profil och visuella uttryck. I processen ingår att se över det visuella uttrycket med utgångspunkt i den nya strategin för hela verksamheten, projekt och webben.

2.5 Samarbete och hörande

Sydkusten intar under år 2022 en aktivare roll för att bevaka de kärnområden som hör till Sydkustens uppdrag. Andelen fleråriga samarbetsprojekt i syfte att nå våra målsättningar ökar och ett aktivare ställningstagande ger ökad synlighet för utbildnings- och kulturrelaterade frågor. I verksamheten utvecklas också färdigheter för en ökad integrering på svenska inom de olika verksamheterna.

Åtgärder under år 2022:

- utveckla kommunikationen och öka Sydkustens synlighet samt aktivitet i frågor som hör till våra kärnområden
- utveckla det visuella utseendet så att det är i tiden och öka närvaron på sociala medier
- utveckla delaktigheten och transparensen i organisationens förvaltning och stärka beslutsfattarna genom ökad kommunikation och intern fortbildning
- stärka personalens kompetens enligt behov och upprätthålla och utveckla arbetsförmågan och -glädjen
- medverka i samhällsdebatten och ta initiativ till olika samarbeten för att främja högkvalitativ utbildning, livskraftig kultur och en meningsfull fritid

3. Verksamhet riktad till utbildningssektorn

Utbildning på svenska av hög kvalitet på alla nivåer och tillgången till behörig personal är centrala i vårt arbete för att den svenskspråkiga lärstigen ska vara attraktiv. I vår verksamhet tar vi initiativ till och innehar en aktiv roll i i samarbeten och projekt. Vi stöder på olika sätt en förbättrad tillgång till behörig personal, utvecklingen av utbildningen på svenska och den språkstärkande verksamheten inom bildningen. Här ingår också ett nätverksarbete för en trygg, svenskspråkig eftermiddagsverksamhet av hög kvalitet.

3.1. Småbarnspedagogiken och projektet Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb

Det råder en konstant brist på personal inom småbarnspedagogiken, som är särskilt akut i huvudstadsregionen, men i ökande omfattning också i hela Svenskfinland. Samtidigt är söktrycket till utbildningarna inte tillräckligt. Under år 2022 har Sydkusten speciell fokus på småbarnspedagogikens framtid och som mål att göra en aktiv insats för att förbättra tillgången till behörig personal också på lång sikt

1. Projektet Småbarnspedagogiken - ett framtidsjobb inleddes i augusti 2021. Målsättningen med projektet är att öka synligheten för småbarnspedagogiken och intresset för ett arbete inom branschen. I projektet ingår ett ambassadörsnätverk bestående av personal på fältet och studerande inom branschen, skolbesök i årskurs 9 och på andra stadiet, information om studiemöjligheter och en opinionskampanj.

Inom ambassadörsnätverket poängteras vikten av lyfta arbetet även internt inom småbarnspedagogiken. Projektets styrgrupp består av representanter från kommuner, finansiärer, myndigheter, utbildningsanordnare och privata organisationer. Projektet finansieras av Svenska Kulturfonden, Svenska Folkskolans vänner, Stiftelsen Tre smeder, Föreningen Konstsamfundet och Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne.

Inom projektet görs främjande insatser för att öka antalet förstahandssökanden till utbildning, komma med nya lösningar för vidareutbildning i samarbete med upprätthållare av daghem och utbildningsanordnare samt att fungera som språkrör för ett arbete inom småbarnspedagogiken på ett positivt sätt.

En opinionskampanj genomförs under våren 2022 för att höja synligheten och öka intresset för ett arbete inom området. Opinionskampanjen sker i olika mediekanaler. Seminarium/rundabordsdiskussion arrangeras i början av kampanjen. För projektet planeras en förlängning från 1.11.22, för vilket ansöks om finansiering.

2. Utbildningsverksamhet (kurser, seminarier) för personal inom småbarnspedagogiken där möjlighet att delta såväl virtuellt som fysiskt erbjuds. Under året ligger fokus på språksmarta daghem (läsambassadörerna), coachning och mentorskap, välmående bland personalen, kommunikation och reflektion. Under året arrangeras två seminarier.
3. Sydkusten koordinerar olika arbetsgrupper kring personalsituationen inom småbarnspedagogiken på längre sikt och med nya infallsvinklar. Här ingår bl.a. utbildningsanordnare, kommuner, intresseorganisationer och finansiärer. Avsikten är att skapa en gemensam strategi för Svenskfinland.

Åtgärder under år 2022:

- genomföra en opinionskampanj för småbarnspedagogiken i januari-mars
- besöka skolor i alla medlemskommuner (åk 9 och andra stadiet)
- stärka ambassadörsnätverket under våren och utvidga det hösten 2022
- öka samarbetet med medlemskommunerna
- planera en uppföljande opinionskampanj inför januari-mars 2023
- arrangera fortbildning för personal inom småbarnspedagogiken: två tillfällen
- kartlägga personalsituationen inom småbarnspedagogiken
- utveckla i samarbete med medlemskommunerna en gemensam strategi för småbarnspedagogiken inom Svenskfinland.

3.2. Utbildningsfrågor

Sydkusten fortsätter aktivt att synliggöra vilka omständigheter som utgör den svenska utbildningens verklighet och också varför det är så genom kartläggningar och de nätverk vi är med i. Sydkusten upprätthåller ett forum för diskussion som kan föra ärenden framåt och i vilket ingår våra medlemskommuners bildningsdirektörer och -chefer, företrädare för lärarutbildningarna vid Helsingfors universitet och Åbo akademi, undervisnings- och kulturministeriet, utbildningsstyrelsen samt fonder och stiftelser.

Målet är att via arbetet tillgodose behovet av behöriga lärare på alla utbildningsnivåer i södra Finland, men också lyfta upp andra aktuella frågor såsom t.ex. behovet av studiehandledarutbildning. Under året är även yrkesutbildningen på svenska i fokus och hur den kan stärkas och utvecklas. Sydkusten är delägare av Svenska Framtidsskolan i Helsingfors (Practicum).

Hur de kommande välfärdstjänsterna ska utvecklas i kommunerna framöver är också en fråga som vi tar oss an tillsammans med våra medlemskommuner. Här kan Sydkusten vara en initiativtagare och samarbetspart för lösningar över kommungränserna.

Sydkusten upprätthåller och utvecklar webbplatsen svenskskola.fi där aktuell information och kontaktuppgifter om svenska skolor och daghem finns tillgänglig.

Sydkustens landskapsförbund deltar i Educa-mässan 28-29.1.2022 i programpunkt kring frågeställningen om våra barn står på samma startlinje när de inleder skolgången. Sydkusten har en egen monter där vi presenterar aktuella satsningar, projekt, språkstimulerande och pedagogiskt material.

Åtgärder under år 2022:

- göra en aktiv insats för en tillräcklig studie- och elevhandledning i o m den utvidgade läroplikten. Sydkusten utreder hur behoven bäst kan tillgodoses och utifrån det skapa lösningar som åtgärdar problemen
- fokusera på behovet av speciallärare och specialklasslärare liksom klasslärare och göra en kartläggning av situationen för att kunna ringa in de åtgärder som behövs
- delta i Educamässan med programpunkter
- utreda vad välfärdstjänsterna inom kommunen kan bestå av och hur Sydkusten kan bistå kommunerna i detta
- lyfta upp behoven inom utbildningen på andra stadiet och då främst yrkesutbildningen vad gäller tillgång till svenskspråkig studielitteratur för studerande inom yrkesutbildningen samt bristen på behöriga yrkeslärare.

3.3.Språkstärkande verksamhet

Satsningar på språket och språkstimulerande verksamhet är viktigt för att stöda barns och ungas språkliga utveckling, speciellt i tvåspråkiga miljöer. Sydkusten ger barn och unga möjlighet till språkstimulerande verksamhet genom flera olika aktiviteter och riktade insatser.

3.3.1 Läsambassadör x 2 (De finlandssvenska läsambassadörerna)

Sydkusten inledde hösten 2019 det treåriga samarbetsprojektet Läsambassadör x 2 (De finlandssvenska läsambassadörerna). Projektet riktar uppmärksamhet och stöd till arbetet för läsfrämjande insatser för att nå två huvudsakliga målgrupper: barn från 0 - 6 år och barn i åk 5 - 9. Projektet som finansieras av Svenska kulturfonden, Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne och Svenska Folkskolans vänner förverkligas i hela Svenskfinland inklusive språköarna.

Samarbetsparter/delgenomförare är Utbildningsstyrelsen och Läsrörelsen, KulturÖsterbotten/SÖFUK, Folkhälsans förbund/språkutvecklande verksamhet, Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Studieinriktningen för lärare inom småbarnspedagogik vid Helsingfors universitetet. I samarbetet deltar aktivt bibliotek och skolor men också olika förlag, organisationer, media mm. Projektet avslutas sommaren 2022.

Åtgärder under år 2022:

- besöka skolor och daghem (virtuellt och fysiskt) som tidigare samt fortbildning för bibliotekarier, personal och studerande inom utbildningssektorn.
- utveckla fördjupande läsfrämjande metoder och material att använda i undervisningen för klasslärare i åk 5 och 6. Speciell fokus läggs på landsbygdsskolor och skolor som med hänvisning till nationella utredningar behöver läsfrämjande åtgärder.
- medverka i Educa-mässan, arrangera Läskarnevalen för elever i åk 5 (mål 50 klasser) samt läsutmaningen Meningsfullt för elever i åk 8 (mål 15 klasser)
- lansera fyra kortfilmer att användas i skolor och på föräldramöten samt eventuellt ytterligen en för småbarnspedagogiken
- producera material som "lever kvar efter projekttiden" för småbarnspedagogik och grundskolan (läsfrämjande planscher)
- arrangera webinarium i april: riktat till småbarnspedagoger, föräldrar, lärare (bred målgrupp) och slutseminarium med rapport i maj (samarbetspartner, finansiärer, branschfolk) och slutrapport.

3.3.2 Skrivande skola

I samarbete med Svenska modersmålslärarföreningen i Finland r.f. inleddes det allfinlandssvenska skrivprojektet Skrivande skola (2020–23). Projektet vänder sig i första hand till årskurserna 7–9 och utgår från att alla ämneslärare ska bli och vara skrivlärare i eget ämne. I projektet ingår åtta fokusskolor (orterna Lovisa, Borgå, Helsingfors, Nagu, Korpo, Mariehamn, Kristinestad, Karleby) samt en pilotskola (f-9) i Nykarleby. Dessa genomför kollegialt och kontinuerligt utvecklingsarbete av skrivpedagogiken på skolan. Projektet når 350 lärare och 2400 elever. Projektet finansieras av Svenska kulturfonden och Svenska folkskolans vänner. Medel söks och beviljas för ett år i taget.

Genrepedagogiska teoribildningar ligger i botten för att synliggöra och medvetandegöra skolans skriftpraktiker för alla lärare, samt för att skapa trygga ramar för elevernas skrivande. På sikt handlar det om att stärka elevernas kritiska läs- och skrivkunighet i alla ämnen. Under åren 2020–21 har projektet öppnat upp skolans genrerепertoar, cirkelmodellen som verktyg för skrivprocessen samt för läraren som responsgivare på elevtext. Under hösten 2021 fick projektet sin hemsida med bland annat relevanta skrivpedagogiska material.

Höstens nio Skrivandet i praktiken-seminarier, i samarbete med praktiserande lärare på Zachariasskolan i Nykarleby, har fördjupat och konkretiserat skriftpraktikerna i enskilda ämnesområden. Projektledaren presenterade även Skrivande skola som ett praxisprojekt under symposiet Skrivstöttning (Åbo Akademi, Helsingfors universitet, Stockholms universitet och Umeå universitet) under NNMF8 (Nordisk nettverk för morsmålsdidaktisk forskning) i Uppsala i november 2021

Under år 2022 inleder projektledaren arbetet med att sammanställa det skrivpedagogiska material som fördjupats och konkretiserats under Skrivandet i praktiken-semi-narierna hösten 2021. Materialet kommer att finnas tillgängligt för alla finlandssvenska skolor, främst i åk f-6 och 7-9. Hösten 2022 inleds projektets tredje verksamhetsår och fokus ligger då på övriga skolor som vill komma i gång med kollegial kompetensutveckling i skrivpedagogik. Syftet är att sprida materialet och metoderna till alla finlandssvenska skolor. Andra stadiet och speciellt yrkesutbildningarna och behovet av mer medveten skrivpedagogik i alla ämnen ges extra fokus.

Åtgärder under januari 2022-maj 2023:

- färdigställa ett skriv- och genrep pedagogiskt material för åk f-6 och 7-9, vilket ska finnas tillgängligt på hemsida och i pappersform
- lyfta och positionera fokusskolorna som skrivpedagogiska resurser i den egna regionen genom att koppla på en hel lärstig med lokala f-6-skolor samt andra stadiet
- visa på behovet av en medveten läs- och skrivpedagogik hos alla pedagoger och ämnen inom yrkesutbildningen
- sprida konceptet Skrivande skola till alla finlandssvenska skolor i grundläggande utbildning men också andra och tredje stadiet
- fortsätta samarbetet med lärarutbildningarna vid Helsingfors universitet och Åbo Akademi samt knyta forskningsinitiativ till projektet
- medverka i Educa-mässan och Dialogkonferensen (Åland), Mariehamns litteraturdagar samt NNMF9 (Nordisk nettverk for morsmålsdidaktisk forskning) hösten 2022
- arrangera slutseminarium våren 2023.

3.3.3 Rätt bok på rätt plats

Under året planerar Sydkusten inleda ett två-årigt läsfrämjande projekt "Rätt bok på rätt plats". Projektet omfattar tamburbibliotek inom småbarnspedagogiken och läshörnor för idrottande barn och unga. Syftet är att främja läsintresset och väcka nyfikenhet för litteratur och berättelser. Målsättningen med projektet är att implementera metoder för läsfrämjande verksamhet där en ny samarbetsform mellan tredje sektorn och kommunala sektorn utvecklas, liksom samarbete inom olika sektorer inom kommunen med fokus på barn, barnfamiljer och unga.

Genom att vidareutveckla konceptet tamburbibliotek - ett koncept framtaget inom projektet De finlandssvenska läsambassadörerna i samarbete med Läsrörelsen - byggs nya läsfrämjande upp nya samarbetsformer upp mellan bibliotek och daghem. Projektets mål är att hitta hållbara lösningar som gör det enklare att implementera tamburbiblioteken utanför en projektsatsning. På det sättet möjliggörs att verksamheten lever vidare efter projektets slut.

Att lyfta upp läsning i nya miljöer skapar möjligheter för bibliotek att nå barn och unga. I samarbete med idrottsföreningar och -evenemang kan det framgångsrika konceptet läshörnor utvidgas och vidareutvecklas (ett koncept framtaget inom projektet Läsning i Laget). Genom att konceptet får prövas i större skala kan det utvecklas och spridas så att läshörnor i framtiden kan genomföras som ett samarbete mellan bibliotek och idrottsföreningar/evenemang också utanför en projektsatsning i framtiden.

För projektet har ansökts om finansiering av fonder och stiftelser samt statsbidrag.

Åtgärder under år 2022:

- implementera metoder för läsfrämjande där en ny samarbetsform mellan tredje sektorn och kommunala sektorn utvecklas
- arrangera läshörnor på idrottsevenemang i samarbete med organisationer och bibliotek
- utöka tamburbibliotekskonceptet till flera orter i samarbete med daghem och bibliotek.

3.3.4 Chattfunktion i Ebban

Inom e-biblioteket Ebban har chattfunktionen och virtuell bibliotekarietjänst varit en integrerad del. fram till mars 2020. Från år 2021 har chattfunktionen fortsatt på deltid som en tjänst inom Sydkusten med stöd av fondmedel. Chatten har i medeltal kring 30 elever per skoldag och möjliggör direktkontakt med både lärare och elever. Via chatten får de enskilda eleverna boktips och stöd i hur de hittar litteratur, lärarna får dels enskilda boktips, dels ett djupare litteraturstöd genom sammanställda litteraturlistor utifrån efterfrågade teman. Under året beräknas att 4000 förfrågningar görs via chatten av elever och lärare.

Åtgärder under år 2022:

- ha chattfunktionen regelbundet tillgänglig hela året (utom juli) vardagar
- stöda elever i litteratursökning och ge förslag till lärare på litteratur att använda inom undervisningen.

3.3.5 Övriga projekt

Under verksamhetsåret är Sydkustens landskapsförbund öppen för nya samarbetsprojekt som stöder språklig utveckling. Förutsättningen är att finansieringen fås.

3.4. Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbar

Eftermiddagsverksamheten för skolbarn blir mer och mer populärt samtidigt som utvecklingen av verksamheten delvis har stagnerat. Kartläggningen av morgon- och

eftermiddagsverksamheten som Sydkusten genomförde 2020 visar att det finns stora skillnader mellan privata och kommunala aktörer såväl då det kommer till kompetensen som utrymmen. Samtidigt ökar andelen svenskspråkiga barn i eftermiddagsverksamheten. 78% av första- och 61% av andraklassisterna i de svenskspråkiga skolorna deltar i eftermiddagsverksamhet. För att den svenska verksamheten skall hålla hög kvalitet behövs ett kontinuerligt arbete och samarbete med centrala aktörer.

Sydkusten stöder nationellt de tvåspråkiga kommunerna inom eftis- och klubbverksamheten. Vi samarbetar med Utbildningsstyrelsen (UBS) och representerar hela det svenskspråkiga nätverket inom UBS nationella nätverk för utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamhet samt klubbverksamheten. Sydkusten ansvarar också för den finlandssvenska ledningsgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet och klubbverksamhet.

Åtgärder under år 2022:

- utveckla och stärka nätverket för morgon- och eftermiddagsverksamheten och arrangera nätverksträffar för aktörer, ansvarspersoner och ledarna
- samarbeta och påverka för att stärka koordineringen inom kommunerna och påvisa betydelsen av eftermiddagsverksamheten. Under året arrangeras också diskussioner med såväl privata som kommunala aktörer med avsikt att hitta lösningar på bristen på ledare inom eftermiddagsverksamheten och varierande arbetsförhållanden
- arrangera fortbildning och kurser för ledare inom eftermiddagsverksamheten i olika regioner i samarbete med andra aktörer.
- samarbeta över kommungränserna i o m att Finlandsmodellen möjliggör resurser för koordinering av klubbverksamhet i kommunerna
- stärka Sydkustens resurser för morgon- och eftermiddagsverksamheten och klubbverksamheten.

4. Kulturstärkande och bildande verksamhet

Främjande av kultur på svenska är ett centralt uppdrag för Sydkusten. Språk, värderingar, samhälle och institutioner som utövar konst inom alla dess genrer är föremål för vårt intresse på ett allmänt plan. Vi arbetar för att den svenskspråkiga kulturen ska vara en naturlig och integrerad del av det som utförs såväl på nationell som på regional nivå. Här förenas ideella, privata och offentliga kompetenser och resurser. Såväl genom Sydkustens ordkonstskola som genom samarbeten och kultursatsningar stöds den svenskspråkiga kulturfostran.

4.1 Ordkonstskolan

Sydkustens landskapsförbund är huvudman för Sydkustens ordkonstskola som har uppdraget att ge grundläggande konstundervisning i ordkonst, ordna ordkonstverksamhet som hobbyverksamhet i form av kontinuerliga ordkonstgrupper, arrangera ordkonstverkstäder och -projekt samt utveckla ordkonsten som konstform.

4.1.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet

Ordkonstskolan följer för den grundläggande konstundervisningen en läroplan, som under läsåret 2021–2022 utvecklas. Undervisningen inom den grundläggande konstundervisningen riktas främst till barn och unga i ålder 7–18 år. Under läsåret 2021–2022 har Sydkustens ordkonstskola grundläggande konstundervisning för drygt 300 elever i fyra kommuner. Grundläggande konstundervisning i ordkonst är kontinuerlig, målinriktad undervisning för att stödja elevernas utveckling inom ordkonst. En stabil och kontinuerlig verksamhet ger bättre förutsättningar för att erhålla statsstöd för verksamheten då statsandelarna för grundläggande konstundervisning omfördelas.

Förutom grundläggande konstundervisning i ordkonst arrangerar Sydkustens ordkonstskola regelbunden hobbyverksamhet i ytterligare sju kommuner för ca 150 barn och unga, samt vuxna. Hobbyverksamheten för barn och unga utvecklas lokalt och regionalt även via den nationella satsningen på Finlandsmodellen, och kan ses som en inkörsport och ett komplement till den grundläggande konstundervisningen. I de kommuner där vi har en kontinuerlig hobbyverksamhet fortsätter arbetet med att etablera ordkonsten i form av grundläggande konstundervisning.

I samarbete med kommunerna och skolorna etableras ordkonsten som en fritids- och klubbverksamhet i skolorna. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kulturtjänster, skolornas klubbverksamhet samt enskilda föräldraföreningar med flera utgör de centrala samarbetspartnerna.

Sydkustens landskapsförbund och KulturÖsterbotten tog hösten 2019 initiativ till en utredning kring hur en utbildning för ordkonstlärare kunde byggas upp i Svenskfinland. Utredningen har utförts av rektor Monica Martens-Seppelin, finansierats av Svenska kulturfonden och publiceras i januari 2022. Planeringen och utvecklingen av

ordkonstlärarutbildning fortsätter i samråd med utbildningsanordnare på basen av de modeller och förslag som utredningen lyft fram.

Sydkustens ordkonstskola har en egen verksamhetsplan för år 2022 som godkänns av ordkonstskolans direktion.

4.1.2 Pedagogiskt specialmaterial och undervisningshelheter

Syftet med de pedagogiska materialen är att levandegöra litteraturen genom samtal och inspirerande skaparövningar samt att bidra till ökad läsglädje och intresse för skönlitteratur genom delade läsoplevelser.

Ordkonstskolan gör skräddarsydda projekt riktade till skolor, daghem och eftis. Dessa genomförs beroende på efterfrågan och finansieringsmöjligheter. Projekten inriktar sig på att höja läsintresset och stimulera barnens språkanvändning med skönlitteratur och multilitteracitet i fokus. Nya och redan genomförda undervisningshelheter dokumenteras på ett lättillgängligt sätt för att locka fler skolor att beställa Ordkonst i undervisningen. Under året systematiseras, standardiseras och skapas koncept för att lättare föra ut olika färdiga produkter. Helheterna och koncepten kopplas till målen i läroplanerna.

Ordkonstskolan samarbetar under år 2022 med Projektet Svenska.Nu inom projektet Alfons 50 år. Ett pedagogiskt material med tillhörande rekvisita utarbetas kring några av böckerna om Alfons Åberg och under året arrangeras verkstäder i språkbadsskolor i Nyland kring materialet. Ordkonstskolan utarbetar årligen ett pedagogiskt material för bokpaket från Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd och Förbundet Hem och Skola. Paketet innehåller tio böcker och ett tillhörande häfte med tips på ordkonstuppgifter och distribueras i början av året till ca 200 klasser i de svenskspråkiga skolorna.

4.1.3 Nordiskt samarbete

Det nordiska samarbetet inom ordkonsten har gett nya perspektiv och utvecklat verksamheten. Ett erfarenhets- och kompetensutbyte med biblioteksverksamheten i regionerna Sörmland och Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin i Sandviken i Sverige har pågått under några år. Intresset för hur vi jobbar med ordkonst är stort i Norden. Under året fortsätter samarbetet med biblioteksutveckling Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin.

I samarbete med ERTE (Seinäjäki stadsbiblioteks riksomfattande specialuppdrag att stöda barn och ungas läsande och läskunnighet) ordnar ordkonstskolan gemensamma digitala pedagogiska frukostar för barnbibliotekarier och ordkonstlärare från Sverige och Finland. På träffarna behandlas temat "kritiska läsare och läsfrämjarnas ansvar" ur både teoretiska och praktiska perspektiv.

Åtgärder under år 2022:

- utveckla läroplanen i ordkonst med speciellt fokus på temakurser, den fördjupade undervisningen samt stödmaterial och etablera en stabil struktur för verksamhet och ekonomi
- utveckla strukturerna för administration och elevhantering med hjälp av ett nytt elevhanteringsprogram som tas i bruk för att underlätta ekonomihandtering, uppföljning av elevernas studier samt kommunikation och rapportering
- delta i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och nationellt
- utveckla ordkonst och läs- och skrivfrämjande verksamheter i samverkan med andra aktörer i landet samt delta i implementeringen av den nationella läskunnighetsstrategin
- utveckla och ta fram nya pedagogiska handlednings- och stödmaterial till litteratur för aktörer inom småbarnspedagogik, grundläggande undervisning och andra stadiet samt skapa färdiga ordkonstpaket som erbjuds daghem och skolor.

4.2 Kultursamarbete och -satsningar

Sydkusten stärker under året kultursamarbetet inom verksamhetsområdet. Hösten 2020 gjorde vi en kartläggning av behov av och intresse för kommunöverskridande samarbete i medlemskommunernas kultursektorer med uppföljande regionala samsarbetsdiskussioner vårvintern 2021 och en gemensam nätverksträff i november 2021. Olika forum för idéutbyte, synlighet för kultursektorn och aktörer samt gemensamma projekt intresserar vilket Sydkusten arbetar vidare med under 2022.

4.2.1 Nätverksträffar

Under året arrangeras fyra träffar med representanter för kommunernas kultursektorer. Målet med träffarna är att öka diskussionen över kommungränserna, hitta nya former för samarbete och gemensamma teman för att skapa mervärde och genomföra satsningar för ökad synlighet för det kulturella arbetet. Därutöver planeras regionala träffar enligt behov.

Fokus under träffarna 2022 är kulturlagen och kommunernas roll, kulturläroplaner och kulturskolor, grundläggande konstundervisning och allmän kulturfostran liksom ökad synlighet och digitala lösningar för ökad tillgänglighet.

4.2.2 Grundläggande konstundervisning och kulturprojekt

Sydkusten tar initiativ till och medverkar i olika kulturprojekt och nätverk. Diskussioner förs kontinuerligt gällande behov och intresse hos medlemskommuner och andra samarbetspartner. Under åren 2007–2021 har VårKultur-satsningen förverkligats inom ett öppet nätverk av aktörer i Åboland med olika teman årligen. År 2022 arrangeras

inte VårKultur, i stället utvecklas verksamheten utgående från kommunernas intressen och behov där nya satsningar är möjliga inom hela Sydkustens verksamhetsområde. I och med social- och hälsovårdsreformen kommer kultursektorn att få en större tyngd i kommunerna. Sydkustens roll är att initiera till samarbete och gemensamma satsningar.

Samarbete gällande grundläggande konstundervisning är i fokus. I Åboland samlas de organisationer som arrangerar grundläggande konstundervisning till regelbundna möten och producerar tillsammans en utställning med temat ensamhet i början av 2022. Därtill planeras övrig verksamhet för barn och unga – exempelvis pröva på-verkstäder, lägerverksamhet. Sydkustens landskapsförbund är med i det utvecklingsarbete av grundläggande konstundervisning som initierats från Svenska Kulturfonden med syfte att hitta hållbara lösningar för verksamheten och tillgängligheten. Grundläggande konstundervisning ska vara möjligt för alla barn och unga.

I språkstärkande syfte delas under år 2022–23 ut en nyutgåva av boken "Rim och ramsor" till två- och svenskspråkiga familjer i huvudstadsregionen med nyfödda. Boken är en del av projektet "Ge ditt barn en gåva" vilket förverkligas i samarbete med Folktinget, Folkhälsan och Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

Åtgärder under år 2022:

- öka dialogen med kommunerna och aktörerna inom kultursektorn
- arrangera regelbundna kommunöverskridande och regionala nätverksträffar för kultursektorn över kommungränserna
- ta initiativ till och medverka i olika kulturprojekt och nätverk
- delta aktivt i nätverk gällande grundläggande konstundervisning
- erbjuda språkstimulans för familjer: "Ge ditt barn en gåva"(Rim och ramsor).

5. Utvärdering och mätmetoder

Verksamhetens utfall följs upp genom mätare och indikatorer. Dessa utgörs av kundstatistik, enkäter, fokusgrupper, klickar på sociala medier och aktivitet på våra webbplatser.